

Η κακοποίηση του λαϊκού ζωγράφου, Μιχαήλ Κάσιαλου από τους Τούρκους

Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός / Γλυπτική, Ζωγραφική & Αγιογραφία και Φωτογραφία /
Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός / Ιστορία, Αρχαιολογία, Παλαιογραφία, Στρατιωτικά & Εθνικά
θέματα

Ζήνων Ρωσσίδης, Μιχαήλ Κάσιαλος και η ιστορία 50 χρόνια μετά

Στη Νέα Υόρκη, το 1974, η μάχη στα Ηνωμένα Έθνη για την Κύπρο ήταν καθημερινή. Ο τότε Μόνιμος Αντιπρόσωπος της Κυπριακής Δημοκρατίας, Ζήνων Ρωσσίδης, έστειλε επιστολές στον Γενικό Γραμματέα ενώ ενημέρωνε τους συναδέλφους του για τα όσα διαδραματίζονταν στο νησί. Ο Ρωσσίδης, λόγιος, νομικός και σκληρός διαπραγματευτής, δίπλα στον Μακάριο από την αρχή, πριν την ανεξαρτησία, είχε σηκώσει το βάρος της διπλωματικής ενημέρωσης αλλά και την αντιμετώπιση της τουρκικής προπαγάνδας.

Η Κύπρος δεν είχε πολλά μέσα για να υπερασπιστεί το δίκαιο της. Γι' αυτό και στήθηκε στη Λευκωσία ένας μηχανισμός ενημέρωσης, που διοχετευόταν στη Μόνιμη Αντιπροσωπεία στη Νέα Υόρκη, η οποία τα αξιοποιούσε το έπακρο.

Στις επιστολές του Ζήωνα Ρωσσίδη αναδεικνύονταν όλες οι παράμετροι της καταστροφής, της τραγωδίας. Έμπειρος διπλωμάτης, «μπαρουτοκαπνισμένος» στο Κυπριακό, ανεδείκνυε τις τουρκικές ευθύνες. Κατάγγελλε την Τουρκία για την εισβολή, την κατοχή εδαφών, τις παραβιάσεις της εκεχειρίας. Κατάγγελλε την Τουρκία για εκτελέσεις, δολοφονίες, βιασμούς, λεηλασίες, προσφυγοποίηση του πληθυσμού. Καταστροφές μουσείων, βεβήλωση εκκλησιών, ιστορικών πολιτιστικών μνημείων. Όπως είναι γνωστό, οι Αττίλες φόρτωναν караβάνια με πίνακες, ιερά και άλλα κειμήλια, που μεταφέρονταν διά θαλάσσης στην Τουρκία. Κανονικό πλιάτσικο.

Σε μια από τις πολλές επιστολές, που αποκάλυψε η δημοσιογραφική έρευνα, ήταν για την κακοποίηση του γνωστού λαϊκού ζωγράφου, Μιχαήλ Κάσιαλου, στην κατεχόμενη Άσσια. Η κακοποίηση του Κάσιαλου από τους Τούρκους στρατιώτες οδήγησε στο θάνατο του, μερικές ημέρες μετά, όταν είχε μεταφερθεί βαριά τραυματισμένος στις ελεύθερες περιοχές.

Στην επιστολή του Ζήωνα Ρωσσίδη, ημερομηνίας 7 Σεπτεμβρίου 1974, αναφέρεται πως «στις 22 Αυγούστου, κατά τη διάρκεια της κατάληψης του χωριού Άσσια, Τούρκοι στρατιώτες εισήλθαν στο σπίτι του Μιχαήλ Κάσιαλου, λαϊκού καλλιτέχνη, ζωγράφου, ο οποίος θέλησε να μείνει στο φτωχικό του σπίτι, κοντά στο εκκλησάκι που ο ίδιος έχτισε και ζωγράφισε. Εκεί ήταν το εργαστήριο του, που βρίσκονταν και οι πίνακες του. Οι στρατιώτες του πήραν δέκα λίρες. Ήσαν όσα χρήματα είχε. Στην αρχή του είπαν να μείνει στο χωριό και να μην φοβάται. Στη δεύτερη επίσκεψή τους του ζήτησαν χρήματα αλλά δεν είχε να τους δώσει. Τότε

άρχισαν να τον κτυπούν με τα όπλα και τον έριξαν κάτω στο πάτωμα. Τραυματίστηκε σοβαρά. Πέθανε, μερικές ημέρες αργότερα, σε ένα φιλανθρωπικό ίδρυμα, το 'Άγιος Παύλος'', στη Λάρνακα...»

Στην επιστολή ο Ζήνων Ρωσσίδης περιλαμβάνει και αναφορές στις διάφορες διεθνείς διακρίσεις του Κάσιαλου, όπως στην Μπρατισλάβα και στο Μόναχο. Αναφέρθηκε και σε μια κριτική του καλλιτεχνικού έργου του από πολωνικό περιοδικό.

Η περίπτωση του Κάσιαλου εντοπίζεται και σε μια δεύτερη επιστολή, στην οποία αναφέρεται σε κακοποιήσεις Ελληνοκυπρίων από τον κατοχικό στρατό.

Ο Ζήνων Ρωσσίδης ήταν σκληρός διαπραγματευτής, γεγονός που αναγνώριζαν και οι Εγγλέζοι. Το διαπίστωσαν όταν έκανε την πολιτική διαπραγμάτευση που οδήγησε στις διατάξεις της Συνθήκης Εγκαθίδρυσης, που αφορούν τις Κυρίαρχες Περιοχές των Βάσεων (Αχιλλέας Κ. Αιμιλιανίδης στο βιβλίο του «Ένα μακρόσυρτο παιχνίδι σκακιού – Οι απόρρητες διαπραγματεύσεις για τις βρετανικές βάσεις 1959-1960»). Ήταν, όμως και ποιητής, λογοτέχνης και η ευαισθησία του αντανακλούσε και στη δράση του.

Οι καταγγελίες, οι επιστολές αποτελούσαν την περίοδο εκείνη ένα εργαλείο ενημέρωσης. Τεκμηριωμένες αναφορές, που σήμερα, λόγω και των προσωπικών δεδομένων δεν θα μπορούσαν να δημοσιοποιούνταν. Η αλήθεια με ονοματεπώνυμο. Και οι απαντήσεις της κατοχικής πλευράς φτηνή προπαγάνδα. Κάποτε ο Μόνιμος Αντιπρόσωπος της Τουρκίας, άλλοτε ο Ραούφ Ντενκτάς, που έβλεπε φαντάσματα και ελληνοκυπριακές μανούβρες, επαναλάμβαναν εαυτόν.

Την ίδια ώρα που η μάχη της ενημέρωσης δινόταν, η Τουρκία προέλαυε και εδραίωνε την παρουσία της στο νησί. Το σχέδιο υλοποιείτο, η Κύπρος είχε τη... συμπάθεια της λεγόμενης διεθνούς κοινότητας αλλά μέχρι εκεί.

Πενήντα χρόνια μετά, μισός αιώνας από τότε, οι επιστολές, τα όσα στοιχεία περιλαμβάνονται, συνιστούν κατάθεση της ιστορικής αλήθειας. Συνιστούν μάθημα διπλωματίας και διαχείρισης σε περίοδο πολέμου.

Πηγή: άρθρο του δημοσιογράφου Κώστα Βενιζέλου στην Εφημερίδα Φιλελεύθερος (της Κύπρου)